

1005

16 lap

Pártunk Központi Vezetőségének Agit. Prop. Bizottsága megvizsgálta Szövetségek munkáját és ~~határozatot hozott, amelyben~~ megállapította ^{gta} a munkák eredményeit és hiányosságait. Az Agit. Prop. Bizottság hogy biztosítsa a Szövetség további jó munkáját és a Szövetségben a Párt vezetőszerkezetének érvényesülését, elhatározta a Szövetségben a Pártaktiva létrehozását és a következő elvtársakat bízta meg a Pártaktiva vezetésével: Bozóky István, Fehér László, Gábor Miklós /titkár/ Horvai István, Horváth Ferenc, Illés György, Ladányi Ferenc, Simon Zsuzsa, Szendrő Ferenc, Szilágyi Bea.

A Pártaktiva megalakulása döntő fordulat kell, hogy legyen a Szövetség életében, az első lépés abban a munkában, melynek eredményeképpen Szövetségünk valóban be tudja majd tölteni feladatát. Mik ezek a feladatok? ¹A művészek szakmai, ideológiai fejlődésének segítése, ²a hivatásos művészek és a kulturális tömegmozgalmak kapcsolatainak kiszélesítése, elmélyítése, ³a Szovjetunió és a népi demokráciák eredményeinek, módszereinek rendszeres ismertetése, ⁴hataladó hagyományai ápolása, ⁵színházművészetünk elvi kérdéseinek munkaközösségekben, vitákban, munkákban való tisztázása, ⁶a Szövetségek házában a klubélet kialakítása. A Szövetség feladata, hogy a színház- és filmtérlet legjobbjait bevonva az elvi munkába, fokozzuk a harcot a pártszervezés érvényesítéséért művészetünkben, fokozzuk és vezessük a harcot az eszmei és művészi színterület állandó, rendszeres emelkedésében.

Az, hogy a Szövetségben eddig nem jött létre Pártaktiva, hogy a Párt vezetése csak egy-két, a Szövetség vezetésében dolgozó kommunista munkáján keresztül érvényesült, eddig is egészségtelen, rossz helyzet volt, a Szövetség vezetőségének egyik legsúlyosabb mulasztása, a további hibák talán legfontosabb kiadulópontja. Jórészt éppen a Pártaktiva hiányának köszönhető az, hogy a Szövetség ^{csak a váll. részben} ~~csak a váll. részben~~ teljesítette feladatait és mindeddig nem felelt meg ^{szükséges} követelményeknek, melyekért a Párt létrehozta.

A Szövetség munkájának eredményeit, hiányosságait nem vizsgálhatjuk egész színházi frontunk államtól elszakítva. Szükséges, hogy előbb ha nem is részletes és nem is átfogó, de legalább vázlatos képet kapjunk színházi frontunkról.

Handwritten signature and scribbles in red ink.

VI. 13.
K/920
Rohonyi

Eredményeink nagyok. A legfőbbeket Révai elvtárs is megállapította kongresszusi felszólalásában.

Az államosítás előtt színházaink tele voltak "burzsoá szeméttel". Sartre, Cocteau, a nyugati dekadens művészek más kártékony, lényegében a nyugati imperialista ideológiát közvetítő termékei lepték a kapitalista kézben lévő magán-színházak színpadjait. A Nemzeti Színház és kamara színháza jóformán egyedül tartotta a frontot, egyedül harcolt a kritikai realizmus és a szocialista realizmusért.

Az államosítással egycsapásra megváltozott a helyzet. A Part irányításával döntő változás történt, szovjet és új magyar darabok hoztak új szellemet, friss levegőt a színházakba és a színházteret új dolgozóközösségük foglalta el.

Művészeink a nép felé fordultak, vagy kezdtek a nép felé fordulni, - állapítja meg Révai elvtárs. Az új, szocialista hőssel való találkozás, az új közösség, az új szellemű darabok megváltoztatták a színészeket is. Új tehetségek tűntek fel, a régi színészek pedig komoly fejlődést tettek maguk és legtöbbszörük valóban megasszínvonalu, áldozatos munkával segíti új színházi kultúrák építését.

Révai elvtárs felsorolta filmjeinket: a Talpalattayi földet, a Ludas Matyit, a Kis Katalint, a Különs házasságot, új drámáinkat Mátyás Áva, Fehér Klára, Földes, Háy Gyula darabjait, melyek hiányosságaik ellenére is megérdemlik, hogy büszkeségeinknek nevezzük őket.

Dramaturgiánk fejlődését elsősorban azokban az elkészült, vagy félig elkészült magyar darabokban mérhetjük le, melyek színházaink jövő évi műsortervében szerepelnek.

A szovjet módszerek részleges alkalmazásával nagyot fejlődött színházi színészeink, előadásaink művészi színvonala, bátorsága. Különösen szembeűnő ez a Nemzeti Színház és a vidéki színházak munkájában.

Megszületett az új operett. A könnyű műfaj eszméi színvonala is emelkedik.

Mind több művészeink, -párttagok és pártokivüliek, - talál elvea, élő kapcsolatot az üzemi munkássággal a patronáló mozgalmon keresztül, olyanok is, akik eddig teljes passzivitásba vonultak minden párt, vagy mozgalmi munkával szemben. Elég itt emlékeztetni arra a lelkesedésre, mellyel idén tavasszal a Néphadsereg számára adott műsorokba kapcsolódtak be művészeink.

Művészi eredményeikkel együtt tett bizonyos fejlődést a színházak belső életén is, megőstt, megjavult a színházszek felelősségérzetük munkájukhoz.

Lehetetlen néhány szóval, rövidebb képet adni, csak a fordulataik, változásuk, nagy jelentőségéről, amit az utolsó két év színház- és filméletükben jelentett. Lényegében a színházakból eltűntek az ellenséges irányzatok, a nyugati, rothadó művészet termékeinek helyét szovjet, magyar, népi demokratikus és klasszikus műsor foglalta el és éppen ezért új közönségük magáénak érzi, szereti az új színházat, az új filmet.

Ezekben az eredményekben Szövetségünknek nincs akkora része, mint kellene.

Szövetségünknek is vannak eredményei. Elsősorban az őszi Konferencia, melyen színházi életünkben először érvényesült szélesebben a kritika-ökritika, ahol először tisztáztunk olyan fontos elvi kérdéseket, mint a kettős kötöttségű hős, a kritika, színházszek helytelen irányainak kérdése. A Konferencia közvetlen gyakorlati segítséget adott a további munkához, ami megmutatkozik dramaturgiai, rendezői, színházi munkájában, de aminek van olyan konkrét eredménye is, mint Hay Gyula Élet hídjá című darabja. A Konferencia komoly eredményeket ért el a burzsoá befolyás elleni harcban, amit például megmutatott Várkonyi és Apáti ott elhangozott ökritikája. A Konferencia színházaiakban, filmművészeink közt fellelédítette a tanulmányt, az elméleti kérdések iránti érdeklődést.

A Szövetség eredményeihez kell számítanunk azokat az elvi harcokat, amiket elsősorban Major és Horvai elvtársak a szoc.dem, a kispolgári szellem ellen vittek, vagy a pártokivüli művészek elriasztása, a szektáriánusság ellen.

Részben a Konferencia eredményeképen megjavult színházaiakban, így a Nemzeti Színházban is a káderekkel való foglalkozás.

A Szövetség több olyan vitát tartott, melyek nemcsak a színházak alkotó módszereiben eredményeztek javulást, de kihatottak a színházak belső kritikai szellemére is.

A Szövetség folyóirata a kezdeti bizonytalanság után a tervszerű és elvi munka felé fejlődik.

2
kicsit részletesebben!

Am uddhi iddha ...

De ...

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

...

A Szövetség feladata lett volna, hogy ezt a z eszmei, elvi érdeklődést felkeltse, ébren tartsa művészeinkben, hogy megmutassa az összefüggést népünk egy, országos céljai és a napi művészi munkánk között.

Az egyik legfontosabb eszköz erre és alkotómunkánk művészi szívrosláának emelésére is a szakmai továbbképzés, a Sztaniszlavszkij-körök munkája lett volna. A Szövetség nem dolgozta ki a Sztaniszlavszkij-körök tantervét, azok egyes színházakban irányítás nélkül, egyes színházakban pl a Nemzeti Színházban egyáltalán nem működtek. Az így szabadjára hagyott Sztaniszlavszkij-körök működése sokszor inkább lejáratta, mint népszerűsítette a Sztaniszlavszkij módszert. /Ifjusági Színház pamflettje/. A szovjet színdarabokat színházaink /sokszor csak mint kötelező olvasmányt/ megfelelő számban műsorukra tűzték, de a Szövetség nem ismertette tervszerűen, alaposan sem a szovjet művészt, sem a népi demokratikus művészet eredményeit, módszereit, ebben az irányban legfeljebb egyes kísérletek történtek. Így aztán a szovjet művészetet színházainkban általánosságban elismerik már, de színházban és filmben egyaránt hol nyíltan, hol burkoltan jelentkeznek az ugyanevezett "objektív" szemlélet, amit egyik pártokivüli művészünk így fejezett ki: "én nézek jobbra is, meg balra is." Elméletileg ezen a téren jóformán semmi sem történt, a gyakorlatban egy-egy rendező munkája nyomán részletekben alkalmaztuk a szovjet módszereket, de sem színházaink sem rendezőink közt sem alakult ki rendszer, kritikai alaponálló tapasztalatcsere, annál kevésbbé színdarabok közt. Azzal, hogy elméletileg jóformán semmit sem foglalkoztunk a szovjet tapasztalatokkal, egyben lemondtunk arról a politikailag nagyjelentőségű nevelőmunkáról is, hogy a szovjet művészet magasabbrendűségéért keresztül is erősíthetjük volna a proletár internacionalizmus szellemét, a Szovjetunió iránti szeretetet a színházak és a film dolgozóiban. Ebben persze nagy szerepe van annak, hogy az agyonzsúfolott munka nem ad időt a kellő elméleti munkára, hogy művészeink nagy része időhiány miatt a legkiválóbb szovjet filmeket sem tudja megnézni. De az is kétségtelen, hogy művészeink egész sora nem látja a szovjet művészet hatalmas jelentőségét, nem is érdeklődik iránta, tartózkodással, sőt egyesek idegeskedéssel nézik meg az is.

Bár a Konferencia anyagába döntő súlya volt a dramaturgiai kérdéseknek, a Szövetség a Konferencia után sem végzett jóformán semmi munkát ezen a téren. A dramaturg-kritikusi taafolyam, amit a Konferencia a Szövetség vezetősége beígért, nem indult meg, ugyanúgy mint Sztaniszlavszkij-körök sem, a Szövetség nem foglalkozott az új magyar drama, a haladó hagyományok feltarásának kérdéseivel, sem segítette a dramaturgokat gyakorlati munkájukban.

Leggyengébb a Szövetség munkája a film-területen volt. Bár a film népszerűsége szempontjából ^{ez} legfontosabb kérdés, a Szövetség munkája csak névleges volt, sem a vezetésben, sem a napi munkában semmi hangsúlyt nem kapott. Ezért elsősorban a Szövetség vezetői Májor és Horvai elvtársak felelősek, akik teljesen közönyösek voltak a filmmel szemben. De felelősek a vezetőség filmes tagjai, Máriaassy, Kis is. A filmszakemberek idegenkedve és közönyvel nézték a Szövetséget, a színházi szakemberekkel szemben valósággal alsóbbrendűségi érzés, sértődöttség alakult ki bennük. Nem sikerült velük megértetni az elvi kérdések fontosságát. A filmszakosztály vitái egy-két kivétellel /pl Szaboné/ kivostáriak voltak, azokra nem sikerült mozgósítani sem a színházesztétákat, sem a kritikusokat. A vitákat ötletszerűen állították össze, a filmeket önmagukban nézték, sem pedig mint filmművészeti fejlődésnek egy-egy állomását, így nem is tudtak filmgyártásunk felé perspektívát mutatni. Nagyon jellemző az, hogy Pudovkin elvtárs a Szövetségben egyetlen megmozduláson vett részt, a Dalolva szép az élet vitáján, ennek a hívója szinte egyedülálló a Szövetség vitái közt. De sem ezelőtt, sem ezután a filmesek jóformán sohasem sikerült találkozzanak Pudovkin elvtárral, valósággal eldugták előlük. A filmterület külön meggyújtotta, hogy maga is két részre szakadt: dokument és játékfilmre, melyek alig volt egymással kapcsolatuk.

A Szövetség munkája szinte ~~a nap végéig~~ semmit sem jelentett a film és színházi dolgozók számára, akik pedig közben egy sor olyan kérdés megoldását, megvitatását követelték, amely elsősorban a Szövetségnek lett volna feladata. Sem a munkára, sem a vitákra való részvételre nem sikerült mozgósítani a Szövetség tagságát. A megalakulás utáni első hónapokban még megajánlott valamilyen érdeklődés, de ekkor még a tagok sem volt tisztában a Szövetség feladataival és céljaival.

A Konferencia után a munka teljesen leállt. A tagok sem is tudják, hogy mit jelent a Szövetség tagjának lenni, szervezetlenül a szakaszvezetőkkel, csak össze tudják egyáltalában, hogy tagok, hogy tagdíjat kell fizetni. A vitákra nemcsak a kritikák nem jelentek meg, de még a megvitatott darabok főszereplői sem. A Szövetség sem vetette fel munkák igazán égető kérdéseit, így vitái, megbeszélései teljes érdektelenségbe fulladtak. Közismertek voltak a filmgyárban és a színházakban a tömegével kiküldött közlevelek, melyeknek végső célja a szemétkosár volt, de az a "bürokratikus szervezés" sem pótolhatta a politikai előkészítést, viták, megbeszélések tartalmát. A Szövetségben sem alakult ki klubélet, sőt például a filmesek szinte tudatosan elkerülték a Szövetség épületének még a tájékát is. A cseh és lengyel filmküldöttség fogadása is közönybe, unalomba fulladt és nem vált hasznos, építő tapasztalatszerévé a baráti országok művészeivel, elsősorban a rossz előkészítés miatt.

Azzal, hogy a Szövetség a Konferencián ígértetett, azután ezeket az ígéretek nem tartotta be, csak még jobban dezorganizálta a munkát, csak még jobban elvesztette hitelét. A viták bátoratlanok voltak, a tagságban bizalmatlanság élt, ha voltak, akkor is három-négy ember erősen kiacstári jellegű vitái voltak nem közérthetőek, gyakran előkészített hozzászólásokkal.

A Szövetség munkájának eredménytelenségéért sem lehet teljes egészében a tagság elméleti közömbösségét, vagy a bulterheltséget okolni. Éppen a vezetőség feladata lett volna, hogy ezeket a gátakat áttörje. A hibákért, hiányokért elsősorban a Szövetség vezetősége a felelős.

A vezetőségből teljesen hiányzott a szervezethez, a pártszervi fegyelen, a mulasztások miatt senkit sem vontak felelősségre, hiányzott az ellenőrzés, a munka széthullt, rendszeretlenné vált. Maguk a vezetőségi tagok sem érezték pontosan saját terveiket /ha voltak ilyenek/ mellékes feladatok tekiatették a gyakorlati munkájuk mellett, beleavagódtak az eredménytelenségbe. A vezetőségben poshadt, nyugodt és békés hangulat uralkodott. Nem tisztázták még egyes tagozatok céljait sem, például a rendezői és szcenikai tagozat. A tagság alulról jövő javaslatait sem vették figyelembe, szakosztályok tagságát sem hívták össze, hogy beszámoljanak munkájukról. Volt a vezetőségnek olyan tagja, aki legfeljebb egy-két ülésen vett részt és olyan is, aki azt sem tudja, hogy mi a feladata, pl. Ladányi és Gobbi. Jellemző, hogy a Konferencia után szeptembertől - februárig a Szövetség vezetősége

OROSZÁGI LEVELEK

egyszer se ült össze. Horvai elvtárs telefonon beszélte meg az éppen aktuális kérdéseket Fen övel az adminisztratív titkárral.

A vezetőség tervszerűtlenül dolgozott, néha teljesen terv nélkül, de legfeljebb egy hónapi tervekkel, ezek viszont sokszor megvalósíthatatlanul túlszűfoltak voltak. A Szövetség vitái, munkája az események nyomába kullogott, a Szövetség nem vezetett, nem volt perspektívája. A vezetőségi üléseket is ötlet-szerűen hívták össze, az ülések eltolódtak, elmaradtak. A vezetőségi üléseket nem készítették elő, ott sem a gyakorlati, sem az elvi munka legfontosabb kérdéseit nem vitatták meg. Horvai és Major elvtársak nem dolgoztak a Szövetségben, az egész munka leállt.

Nagyon helyesen mondta Szirtes Ádám a kongresszusi beszámoló ülésen, hogy a Szövetségből hiányzott a forradalmi szellem, mentörődőmség, por lepett miadeat, mint egy elhagyott várkastélyban.

Miadebbben természetesen közrejátszottak objektív okok, ~~elsősorban, mint említettem, a túlterheltség.~~ ~~és~~ A vezetőség tagjaisak művészi alkotómunkáján kívül még négy-öt társadalmi és szervezeti funkciót kellene betölteniök, de Horvai és Major elvtársak például hat-hét nagyon komoly területen dolgoztak. Általában az egész tagság nyolc-tíz óráét őrni üzemi alkotómunkán kívül még egész sorát kapja a fontos, vagy kötelező meghívókaak. Mégis, az objektív körülmények nem mentesíthetik a vezetőséget felelőssége alól.

A Szövetség hibáinak főoka, hogy az egész színházi életünkben meggyilvásuló klikkszellem, melyet elsősorban Major és Horvai elvtársak képviseltek, a Szövetség munkájára is kihatott. Hogy lényegében Major és Horvai elvtársak képviselték a Szövetséget, a vezetőség többi tagjai legfeljebb statisztáltak nekik. A vezetőség négen megtárgyalt, eldöntött kérdéseket hagyott csak jóvá, az elnökség, bár kiváló művészekből állt, csak valamiféle gittegyilet szerepét töltötte be. Ez volt az oka annak, hogy a Szövetségben nem folyt eleves, harcos elvi munka, hogy a Szövetség életéből a vezetőségen belül is hiányzott a kritika-ökritika.

8

Major elvtárs rossz viszonya a kritikához közismert volt a színházi világban, már a Nemzeti Színházból is. Nemcsak abban nyilvánult ez meg, hogy "ledorongolt" erre, a Szövetségben nem is igen volt példa, nem is csak abban, hogy nem fogadta meg ezt a bizonyos öt százazék igazságot a kapott bírálatokból. Ezeknek a bírálatoknak, akár a Nemzetire, akár a Szövetségre vonatkoztak, jóval több igazságuk volt, mint 5%, még akkor is, ha a szenéléskedés bepisszkította őket. De félt a tagság Major fölényétől, gúnyos megjegyzéseitől, Major és Horvai elvtársak egymást megértő, másokat lenéző pillantásaitól. Bár a viták nem győzték meg őket, a párttagok és a pártönkivüliek jórésze félt a véleményét elmondani, félt ideológiai elmaradottsága miatt, félt "nem vonalas" nézeteiről beszélni. Ez nem jelentette azt, hogy Major és Horvai kitűnő vitakészsége eltakarta előttük a hibákat. Vagy elősegítette-e a bírálat kibontakozását az, hogy Major a kongresszusi beszámoló ülésen éppen a klikkveszélyről szóló részt idézte kommentár nélkül Révai elvtárs hozzászólásából, azután gyorsan másról beszélt? Elősegítette-e a bírálat kibontakozását az, hogy a Nemzeti Színházban gyakran uralkodó anarchikus állapotokról a színházi világban csak sustogtak, de azokról a Szövetségben jóformán szó sem esett?

Fel kell tárnunk őszintén és élésen a hibákat, csak így lesz szabad a vita, csak így nő meg a Párt iránti bizalom, Majornak és Horvainak hitelt érdemlő önkritikát kell gyakorolniuk, csak így lesz teljes velük szemben a bizalom a művészek részéről, csak így szűnik meg az, amit Ladányi elvtárs így fejezett ki: "Majornak sikerült általános bizalmatlanságot kiverkednie maga iránt."

Ezt a bizalmatlanságot csak fokozta, hogy a tagság úgy érezte, amikor Majorral és Horvainal is fellelhetőek ugyanazok a hibák, melyek ellen harcolnak: az ösztönösség, a bohémság, az anarchia és az volt a véleményük, hogy elsősorban saját maguknak kell kijavítaniuk ezeket a hibákat és akkor eredményesebb lesz a harcuk velük szemben másokkal is.

Major és Horvai elvtársak sokszor segítettek tisztázni a párttagok elvi kérdéseit. Mégis elsősorban az ő rossz munkamódszerük, kapkodásuk, feldületeségük, az improvizáció, az elcsúszás nélkül hozott határozatok okozták a Szövetség munkájának törvényszerűtlenségét, azt, hogy a Szövetségben ami elvi kérdés maradt tisztázatlan. Ugyanakkor, amikor Major a színpadon harcolt a színház ösztönössége ellen, ő maga olyan apróságokat bírált, melyeket

a vezetők "a lépéseik a tyukszemükre" ahogy azt Sztálin elvtárs mondta. Nem diplomatizálásra, diplomata módszerekre van szükség, nem politizálásra, hanem politikára, a szó kommunista értelmében, a legszélesebb tömegek bevonására minden kérdés megvitatásában eldöntésében és ellenőrzésében. Nem titokban kell dolgozni a vezetőknek, egymásközt megvitatva munkájuk eredményeit, vagy hiányosságait, mint Major és Horvai tettek, hanem bátran feltárva, a legszélesebb KKKK nyilvánosság elé vite, mert ez a módszer a nevelés egyik legfontosabb eszköze.

Ebből az önteltségből, szakmai arisztokratizmusból alakult ki Major és Horvai klikkje. A sziaházi terület ügyei lényegében csak két kommunista ügyei voltak. Csak fokozta a művészek féltését, idegenkedését az, hogy joidelég ehhez a baráti csoporthoz tartozott Berczeller elvtárs a sziaházi főosztály volt vezetője és így azt érezhették, hogy szerződésük, vagy nem szerződés ügyében is ők döntenek.

Bizonyos, hogy ez a klikk nem azért alakult, hogy a Párt irányvonalával szembehelyezkedjék, sőt valószínű, hogy az elvtársak legjobb kommunista meggyőződésük szerint igyekeztek dolgozni. De Pártunk irányvonalához tartozik az is, hogy a vezetésbe minden szélesebb rétegeket vonjunk be, hogy új vezetőket emeljünk ki. A klikk olyavalami, hogy még ha helyes elvi alapja van is, ha nem is tudatos, ha nem is azért alakul, hogy tagjai előmozdítsák egymás karrierjét - a klikk végül is személyeskedést, személyi kérdéseket, pártszerűtlen légkört, és karrierizmust eredményez maga körül.

Különbösen Major elvtárs körül, első sorban a Nemzetiben, a személyi kultuszok, tönjémezések, a közös kibeszélések és haverkodások polgári légköre alakult ki, nem pártszerű, nem bolsevik légkör, amiből a művészek többsége kimaradt, ami a művészek többségét távoltartotta, elidegenítette. Ez a baráti társaság Major elvtárs megjegyzéseit visszhangozta, ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ezek a megjegyzések eljutottak sziaházi életük minden zugába és bizony nem mindig voltak a leginkább kívánatosak. Ezzel kapcsolatban Major elvtárs figyelmét fel kell hívnom Alexeij Tolsztoj Kenyér című regényének egy mondatára: "Egy-egy sikerült kifejezés több kárt okozhat, mint egy hat hüvelykes tarack találatlata." Ezt egy trockiista kártevő mondja a másoknak, de számukra, kommunisták számára ehhez az a tanulság, hogy hasonló kárt okozhat beszűkről egy-egy sikerületlen megjegyzés is.

R

Azok, akik Major elvtársal szemben ilyen elfogultak voltak, összetévesztették Major elvtársat a Párttal, ami bizony magával Major elvtárral is megtörtént néha. Major és Horvai a színházi ~~XXXXXXXX~~fronton sokszor képviselték a Pártot, a legtöbbször nagyon jól. De ugyis tekintettek rájuk, mint a Pártra, és hibáik nemcsak az ő személyükkel szemben, de magával a Párttal szemben is bizalmatlanságot keltettek. Sokszor hangoztatták azt, hogy a pártserűség érvényesítéséért küzdenek, de közben klikkszerű módszerekkel dolgoztak. Ezzel még a párttagok közt is zavart keltettek.

Major és Horvai harcoltak a kulturális egységfrontért. Ennek megteremtése valóban a Szövetség egyik a fontosabb feladata. De a klikkszerű vezetés talán legsúlyosabb következménye, hogy ez az egységfront nem alakulhatott ki igazán. Harcoltak a szektaszellemben, a pártokivüliek, vagy a pártokivüli utitársak mellőzésével szemben. De hol vannak a pártokivüliek, a vitákról? Hol nyilvánul meg igazán az ő véleményük? Bár a gyakorlatok döntő szerepe volt színházi életükben, a vezetés munkájában, a munka bármilyen értelemben vett kollektív irányításában és ellenőrzésében nem voltak beigazítva őket. Valljuk be őszintén, a pártokivüli művészek egyrésze kégyelmes és igen előnyös helyzetek tartja pártokivüliőségét, csaknem büszkének rá, és az "egységfront" jelszavában ők csaknem jogcímet éreznek a külöallásra, a kivételes bánásmódra. Csak szűke szakmai kérdésekkel hajlandók foglalkozni és nem érzik a közös ügy közös felelősségét, sőt párttagjaik egy jó részét és gyakran éppen a legkiválóbbakat is magukhoz vonzzák.

Bármilyen szerepeket kaptak és játszottak is a pártokivüli és pártokivüli utitársak, azok a művészek, akik párttagok, de őriznek valami fenntartást magukban a Párt kulturpolitikájával szemben, hiába kaptak Kossuth-díjat és egyéb kitüntetések, általában érezték, hogy mindez együtt jár a kispolgári jelző állandó jelenlétével. Szaki sem kívánja, hogy Major és Horvai se harcoljanak a kispolgári vélemények, a kispolgári magatartás mind a maradványai ellen ömagukban is másokban is, sem HXX utolsó sorban vezető művészekben, színházi munkában és na általában egyaránt. ~~XXXXXXXX~~ Pályatársak ezt a harcot ugyanszint a meggyűlölettel, mint eddig és meg fogják kapni mindez becsültes párttag segítségét. De ezek a harcok a módszeres és türelmes, állandó nevelőmunka, nemcsak a félton állók bevonása a szakmai munka sűrűjébe. A módszer: a klikkszellemben, az elbizakodottság

teljes felzárkólása, a legszabadabb kritika- és kritikák kell, hogy legyen. Eddig a pártokivüli és pártbelső utitárs a Párt, a mongolmi élettől lehetőleg távol tartotta magát, távol tartotta magát a Szövetségtől is, vagy legfeljebb formálisan vettek részt. És akár akarta Major elvtárs és Horvai elvtárs, akár sem, a Párttól távolálló de elsősorban a harmadik utasok bujtak mögöttük, akik a jó szakembert tisztelték becsük, nem a jó párttagot, az utóbbit igen gyakran csak elnézték nekik.

Major elvtárs a Nemzetiben szembekerült a Pártszervezettel. MAJ Major és Horvai elvtársak a Szövetségben Pártaktívák nélkül dolgoztak. Ez nem véletlen. Major és Horvai elvtársak viszonya a Párthoz a gyakorlatban személyekhez, egy-két vezető párt, vagy állami funkcionáriushoz kötött volt. Nem tanáskodtak a Pártaktívákra, a színházakban sokkal inkább őket tekintették a Pártnak, mint a pártszervezeteket és ezek a különállásuk az eredményeképpen a pártokivüliek nem közeledtek a Párthoz, a pártbelső művészek egyrésze pedig lassan kezdte elfelejteti azt is, hogy párttag.

Ez a magatartás a pártszervezetekkel, a Párttal szemben nemcsak a Szövetség, vagy a Nemzeti Színház sajátossága, kisebb-nagyobb mértékben csaknem minden színházunkra jellemző és miáltal gátolja az egységfront igazi, a Párt vezetésével történő megteremtését.

Major és Horvai elvtársak hibái: felületességükben, a kritikához való nem megfelelő viszonyukban, bátatlanságukban, gyökere is eredménye is ez a Párttal való nem megfelelő kapcsolat, legalábbis követelménye pedig az, hogy sem a Szövetségben, sem a színházi élet sok területén nem valósult meg igazán a kulturális egységfront.

Biztos vagyok abban, hogy Major és Horvai elvtársak ezeket a hibákat felszámolják, hogy éljenek azzal a segítséggel, amit a Párt Agit. Prop. Bizottságának és a Pártaktívákának bírálata jelent.

A Szövetség hibáinak objektív okai közé tartozik a Szövetség rossz szervezeti felépítése. Az Elsőki Tanács és a vezetőség kettősége, az Elsőki MA Tanácsot kizárólag reprezentatív jellegűvé tette. A területi beosztás elválasztotta az egy szakmájukat, rendezőket, színházakat, díszlettervezőket stb., széttagolta a munkát, aminek rossz hatása elsősorban a filmtársulat munkájában látszott meg. Egyes szakosztályok, pl. a filmrendezői, csapataikban gyengék voltak. Részesen ez a rossz szervezeti felépítés okozta, hogy a Szövetség munkája csak külső, reprezentatív meggyőztatások, viták, esketők, általános területi

jelleget megmozdulások felé, pl. színházi, vagy filmvitaX felé tolódott, hogy a Szövetségben nem volt munkaközösségekben folyó alkotó munka.

Nagy és komoly feladatok állnak a Pártaktívá előtt. Irányítani kell a párttagok olyan munkáját, mely a marxizmus-leninizmus elveinek a magyar színház és filméletben való fokozottabb érvényrejutására irányul. A Szövetség irányításával segítenünk kell a szakmai fejlődést, a pártszerű módszerek, a kritika-ökritika becsültes, segítő, elvtársias megajlvánulásait. Küzdenünk kell az ellenséges ideológia ellen nemcsak a munkában, de a fejekben, szivekben is. Küzdenünk kell a karrierizmus, a klikkszellem, a megalkuvás minden formája ellen, elő kell segítenünk az utitársak fejlődését minden tehetség aktív bekapcsolását a munkába, elő kell segítenünk művészeink kapcsolatát dolgozó népiakkal. Feladatunk, hogy segítsük a kiemelkedő párttagok tevékenységét, hogy foglalkozzunk egyesek és nem utolsósorban a fiatalok fejlődésével is, hogy elhárítsuk előlük minden akadályt.

Segítenünk kell a Szövetség vezetését az egyéves munkaterv elkészítésében, melynek alapja feladataink és a mai helyzet. Biztosítanunk kell a Szövetségben a rendszeres, folyamatos, gyakorlati alkotómunkát. Új erőket kell bevonnunk a vezetésbe, az eddigieknél sokkal nagyobb számban pártönkivülieket. Meg kell találnunk elsősorban a Pártaktívá, a Szövetség kommunista tagságán keresztül a tagság mozgósításának módjait.

Irányt kell vennünk a Szövetség szervezeti átépítésére. A Szövetségeink már most van függetlenített titkárhelyettese, szervező titkára: Szilágyi Bea. Meg kell szüntetnünk az elnökség és vezetés kettősségét. A területi beosztás helyett szakmai beosztást kell létrehozni:

- 1./ Színház-rendezői /színház, rádió, film/
- 2./dramaturg /színház, rádió, film/
- 3./színház és filmszcenikus/
- 4./ operai és zenei szakosztályt.

A dramaturgia és a végrehozandó operai szakosztály fel kell, hogy vegye a kapcsolatot az író, illetve zeneszerzővel. Ezenfelül minden szakosztályon belül területi vezetőségeket is létre kell hozni.

A szövetség vezetősége között kell hogy eldöntse az elvi és gyakorlati kérdéseket egyaránt, egyik tagunk sem lehet joga, hogy a vezetőség nevében teljesen önállóan és felelőtlenül intézkedjen.

Szeptemberre elő kell készíteni a szövetség költségvetését, ahol meg kell látni az étertervezést és az új vezetőség megválasztását és ahol az előző sajtó és művészeti viták során felmerült elvi kérdésekre a vezetőség válaszát ad, ahol a szövetség jövő évi munkájának irányát szabhat.

Végül kell megbeszélni a szövetség tagváltását. Fontos kell hogy kerüljön az egyes, a közép- és nagyvárosi szervezetek ki-
hagyására és új tagok bevitelére, elsősorban az újabb és új eredményt elért fiatalok, a vidéki és a film területről. Vigyáznunk kell arra, hogy a szövetség ne találjon el a szakmavezetői jelleg felé. A szövetség jelenlegi taglétszáma kb. 250 fő, vagy. Fontosnak kell, hogy a szövetség tagjának lenni nem tréfa, hanem kötelesség.

A szakmavezetői kérdésekre keressük meg kell szervezni és irányítani kell a szakmai továbbképzést. Ennek legelső feltétele, hogy rendelkezésre álljon megfelelő anyag, népi demokrácia és magyar anyag. Meg kell szervezni a funkcionáriusokat kell beállítani az anyag felkutatására és lefordítására. Miben az anyagot szerepeljen a főiskola legfontosabb elméleti anyaga is. A fiatalok képzésére létezőnek ezekben, mint tantervet, be kell vezetni az időseket, tapasztaltabb művészeket. Milyen kell foglalkozni a film művészek továbbképzésének kérdéseivel. A szakmai oktatás mindegyike teljes megismeréséről és biztosításáról az igazgatók legyenek felelősök.

Fontos kell fogni az elvi kérdések kidolgozására. A minisztériummal szembeni állásfoglalás a szövetségre társadalmi hozzájárulás munkásságát egy-egy kérdés feloldására, amint azokra a kérdésekre reagálják meg itt a szövetségben. Ezen kérdések legyenek elsősorban: megismerésünk a dráma, sajtó-
művészet, kritika területén - a hazánkban évről évről
vissza - a sajtó művésze és film területről - a funkcioná-
riusok és művészek képzésének mai kérdése és filmművészetünk-
ben - a funkcionáriusok munkájának megismerése - a vezetőség által-
tervezés film és sajtóterületen - új elhatározások film és
sajtóterületen - egy-egy nagy kérdés kidolgozása stb.

Meg kell szüntetnünk a színház és film, egyes színházak, Pest és vidék elszakadását. Utazásokkal, rendezőcserékkel, alkotó estékkel stb. A Szövetségek Házát alkalmassá kell tennünk klubélet kialakítására.

A Szövetségnek komoly könyvtárat kell létrehoznia. El kell érni, hogy az alkotás problémái ne maradjanak egyes színházak, rendezők, művészek magánügyei, azokat megvitassuk, tanuljunk egymástól.

Dolgoznunk kell annak a célnak az eléréseért, hogy színház-és filmművészetünk ügyei egész népünk ügyeivé váljanak. Ehhez egyrészt a patronázs bizottságban tisztázni kell a patronázsmunka elvi kérdéseit, segítenünk kell a szakszervezetet. Másrészt az üzemi színjátszók legjobb jait be kell vonnunk a Szövetség munkájába, be kell vonnunk egész közönségünket, egyrészt levelezéssel, de úgyis hogy közös vitákra hívjuk meg őket ide a Szövetségbe. A néppel való kapcsolat további művészi fejlődésünknek egyik legfontosabb kérdése. Művészeink innen kaphatnak munkájukhoz új élményeket, tapasztalatot, hangulati alapot.

Közvetlenül előttünk álló feladat, hogy segítsük a színházakban tartandó évvégi viták megszervezésében a szövetséget. Ezek a viták, melyekben egy-egy színház évi munkáját értékeli ki a színházak dolgozói legyenek bátrak, elvi alapon állók, segítsenek mindenkit felszámolni a kritik szellemet, segítsék elő az egységfront megerősödését.

Közvetlenül a Szövetség előtt álló gyakorlati feladat a vidéki festival megrendezése, ami döntő lépés lehet vidék és Pest egymáshoz való közeledésében.

As aktiva vezetősége a nyár folyamán kell hogy előkészítse a közgyűlést és a jövő évi munkatervet.

Hogyan dolgozzon a pártaktiva, hogyan vezesse a Szövetséget? Révai e.t. az Irókongresszuson válaszolt erre:

" Irodalmi egység szervezeti értelemben azt jelenti: egységes írószövetség, baráti elvi együttműködés a kommunista és nem kommunista, a szocialista realizmus útján haladó és az ehhez az úthoz talán még csak közeledő szövetséges és utitárs és kommunista írók között. Ehhez hozzátartozik az is, hogy a kommunista pártszervezet az Irószövetségben ne tolja háttérbe a szövetséget magát, ne sajátítsa ki feladatait. Segítse, vezesse, de ne helyettesítse a magyar írók egységes szervezetét.

Ezek a mondatok azt hiszem a mi munkánk módszereit is megadják.

Az a célunk, hogy a kommunisták vezetésével megerősödjék színházi és filmművészetünk egysége, hogy a Szövetség pártaktivája köré tömörülő művészek szilárd, biztos elvi alapon állva, segítsék népünk harcát jövőjéért, igazáért, békéjéért.